

RAADSVOORSTEL

zaaknummer: 1935410
 afdelingsnaam: Maatschappelijke Ontwikkeling
 steller: Lilith Alink
 telefoonnummer: +31356291245
 onderwerp: Hilversumse Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie 2027-2030

Voorstel

- De Hilversumse Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie 2027-2030 vast te stellen met ingang van 1 januari 2027, onder voorbehoud van dekking van de financiële consequenties.
- De financiële consequenties van de beleidsnota integraal af te wegen in de voorjaarsnota 2026.
Deze consequenties omvatten:
1) Voor de jaren 2027-2030 een aanmelding van €100.000 per jaar; 2) een herschikking van middelen binnen programma Samenkracht en Burgerparticipatie; 3) Een incidentele aanmelding van €95.000 voor het jaar 2026.
- De [Uitvoeringsagenda Lokale Inclusie 2023-2026](#) en de [Beleidsagenda LHBTI](#) per 1 januari 2027 in te trekken.

Planning

Tabel 1: Planning

Titel	Toelichting	BEELDVORMING	ORDEELSVORMING	BESLUITVORMING
Inspiratiesessie	Inspiratiesessie over Diversiteit en Inclusie	24 februari 2025	-	-
Startnotitie Inclusie en Antidiscriminatie	Schetst inhoudelijke richting voor de Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie en de stappen om tot dit beleid te komen	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 7 mei 2025	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving 7 mei 2025	Gemeenteraad 14 mei 2025
Inspiratiesessie	Sessie over de ontwikkelingen m.b.t. de Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie	7 januari 2026	-	-
Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie 2026-2030	Vertaalt het streven een inclusieve gemeente te zijn naar integraal beleid. De beleidsnota is een nadere uitwerking van de Startnotitie Inclusie en Antidiscriminatie	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving, 18 maart 2026	Commissie Zorg, Welzijn en Samenleving, 18 maart 2026	Gemeenteraad 1 april 2026
Uitvoeringsagenda Inclusie en Antidiscriminatie	Zet de speerpunten van de Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie 2026-2030 om naar een concreet uitvoeringsprogramma	Tweede helft 2026	Tweede helft 2026	Tweede helft 2026

Samenvatting

De Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie 2027-2030 “*Hilversum voor Iedereen*” vertaalt het streven van de gemeente Hilversum om een gemeente te zijn waarin iedereen zich thuis kan voelen naar integraal beleid. Tot op heden hebben verschillende beleidsagenda’s en initiatieven een bijdrage geleverd aan inclusie, maar was er geen overkoepelend beleid. In navolging van [motie M24-102](#) en het vaststellen van de [Startnotitie Inclusie en Antidiscriminatie](#) kiezen we met deze beleidsnota voor één samenhangende visie en aanpak op het gebied van inclusie. Hierin speelt antidiscriminatie, als randvoorwaarde voor inclusie, een belangrijke rol.

De beleidsnota bevat drie programmalijnen met speerpunten die de koers voor de komende jaren bepalen. Deze worden verder uitgewerkt in een uitvoeringsagenda, in samenwerking met partners en inwoners.

Inleiding

Hilversum telt 94.435 inwoners en kent een rijke diversiteit aan verhalen, perspectieven en ervaringen. De gemeente koestert deze diversiteit en wil dat iedereen zich thuis voelt, kan meedoen en gelijke kansen krijgt. Hier zet de gemeente al op in aan de hand van verschillende uitvoeringsagenda’s en initiatieven. Toch is inclusie nog niet altijd en overal in Hilversum vanzelfsprekend. Dit kwam tijdens het participatieve traject, dat voorafging aan het schrijven van deze nota, naar voren in de vele gesprekken en bijeenkomsten. Voorliggende nota bouwt voort op wat er al bestaat en vertaalt de ambitie van een inclusieve gemeente naar concreet samenhangend en integraal beleid als basis voor de opstelling van de uitvoeringsagenda.

Aanleiding

Overwegende dat er in Hilversum al veel gebeurt op het gebied van inclusie maar er geen inclusiebeleid is waar doelen en activiteiten met elkaar in samenhang worden gebracht, verzocht de gemeenteraad het college om in Q1 2025 een startnotitie inclusiebeleid voor te leggen (motie [M24-102](#)). Deze werd in mei 2025 aangenomen. De startnotitie zet uiteen hoe de gemeente middels inclusiebeleid kansen kan creëren voor mensen door (structurele) barrières te verminderen en discriminatie tegen te gaan. In de startnotitie is ervoor gekozen om eerst de huidige situatie en behoeftes te verkennen, en het beleid op basis hiervan te formuleren. Met de beleidsnota die nu voorligt beantwoorden we aan de opzet van de startnotitie en geven we invulling aan de vraag om breed inclusiebeleid te ontwikkelen.

Totstandkoming: Een participatieve aanpak

De beleidsnota is opgesteld op basis van literatuuronderzoek, gesprekken met inwoners, maatschappelijke organisaties en medewerkers van de gemeente. Hierbij zijn 28 maatschappelijke partners geïnterviewd en is er gesproken met ruim 50 inwoners en 30 ambtenaren uit verschillende

teams (aan de hand van een toetsing gebaseerd op de omgevingsvisie). Ook is er een gezamenlijke sessie met inwoners en partners geweest.

Een integrale aanpak: Inclusie in en voor al het beleid

Inclusie is geen afzonderlijk thema, en vraagt om gezamenlijke inzet: van onderwijs en werk tot zorg, wonen, veiligheid, cultuur en openbare ruimte. Het uitgangspunt van deze beleidsnota is daarom 'inclusie in en voor al het beleid'. Op elk terrein is het belangrijk dat diversiteit wordt erkend en gewaardeerd. Diversiteit is geen doel maar het gaat om diversiteits- en inclusiebeleid dat actief bijdraagt aan gelijke kansen en het tegengaan van uitsluiting. Diversiteit en Inclusie zal zich daarom enerzijds richten op het ontwikkelen en coördineren van de uitvoeringsagenda, en anderzijds op het creëren van bewustwording binnen en buiten de organisatie.

Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie 2027-2030

Het uitgangspunt van deze beleidsnota is dat iederéén volwaardig mee kan doen, ongeacht leeftijd, huidskleur, culturele achtergrond, gender, inkomen, talenten, levensbeschouwing, seksuele oriëntatie of beperkingen. De beleidsnota is gebaseerd op vijf leidende principes:

1. **Artikel 1 is onze standaard** – iedereen in Hilversum wordt in gelijke gevallen gelijk behandeld, gelijkwaardigheid staat voorop en discriminatie wordt actief bestreden.
2. **Toegankelijkheid voor iedereen** – in elke fysieke, sociale en (digi)tale omgeving.
3. **Empathie, inlevingsvermogen en nieuwsgierigheid als basishouding** – Iedereen heeft een eigen verhaal en dat wordt gezien, gehoord en gedeeld.
4. **Veiligheid en respectvolle bejegening** – Iedereen voelt zich veilig en gerespecteerd in de publieke ruimte.
5. **“Niets over ons, zonder ons”**. – Inwoners en organisaties doen mee in beleid en uitvoering.

Deze leidende principes zijn verwerkt in drie programmalijnen:

1. **Uitdragen van gelijkwaardigheid en de aanpak van discriminatie;**
2. **Een toegankelijk Hilversum: inclusieve omgeving en dienstverlening;**
3. **Verbinding en ontmoeting voor sociale cohesie.**

Elke programmalijn bevat speerpunten. Hoe we in de periode 2027-2030 met deze speerpunten aan de slag gaan werken we uit in een uitvoeringsagenda (verwacht in de tweede helft van 2026).

Tijdens de Commissiebehandeling van de Startnotitie is door wethouder Jacqueline Kalk toegezegd in de verdere uitwerking van inclusiebeleid aandacht te schenken aan onderlinge verbondenheid en gemeenschapszin (T25-041). Dit komt uitgebreid aan bod in programmalijn 3. Daarmee beschouwt het college de toezegging als ingelost.

Probleemstelling/doel

Het doel van dit voorstel is om de Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie 2027-2030 vast te stellen. Deze nota zet in op een inclusieve gemeente voor alle Hilversummers, door middel van de integrale aanpak 'inclusie in en voor al het beleid'.

Argumenten

1.1 Een integrale beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie zorgt voor een eenduidige visie en samenhang tussen verschillende initiatieven

Binnen de gemeente Hilversum bestaan momenteel verschillende, losse uitvoeringsagenda's en initiatieven die bijdragen aan de inclusie van verschillende doelgroepen. Door deze stukken en agenda's met elkaar te verbinden komt er meer samenhang, wat bijdraagt aan meer visie in het beleid en voor inwoners het gevoel versterkt erbij te horen.

1.2 De Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie draagt bij aan de Hilversumse Sociale Visie en het Coalitieakkoord 2022-2026

Zowel in het Coalitieakkoord en addendum, als in de Visie Sociaal Domein 2023-2033 'Wij zijn Hilversum' komt naar voren dat Hilversum een stad is voor iedereen, ongeacht wat je gelooft, van wie je houdt, waar je vandaan komt of hoe je eruitziet. Daarnaast zet de Visie Sociaal Domein in op verbinding en ontmoeting. Met deze beleidsnota geven we invulling aan de geformuleerde ambities.

1.3 Ook in Hilversum voelt (nog) niet iedereen zich altijd thuis en komt discriminatie voor

Het participatieonderzoek laat zien dat er nog altijd inwoners zijn die discriminatie ervaren, drempels ervaren om mee te doen, of zich niet thuis voelen in Hilversum. Uit het bureauonderzoek kwam naar voren dat er punten zijn waar de gemeente kan verbeteren wat betreft beleid, uitvoering en dienstverlening op het gebied van inclusiviteit. Dit benadrukt het belang van extra aandacht hebben voor inclusie en antidiscriminatie.

1.4 De Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie wordt breed gedragen en is integraal getoetst

Door het uitgebreide participatietraject en het uitvoeren van de integrale toets (zie bijlage 6 van de beleidsnota) wordt deze beleidsnota breed gedragen en bouwen we voort op wat er al bestaat. We spelen hierbij in op de huidige situatie en behoeftes vanuit inwoners, partners en vanuit de ambtelijke organisatie.

1.5 Inclusiebeleid draagt bij aan een veerkrachtige samenleving

Wetenschappelijk onderzoek laat elke keer weer zien dat het erkennen en respecteren van verschillen, en het verbinden van sociale netwerken, bijdragen aan een veerkrachtige samenleving. Een veerkrachtige samenleving kent minder polarisatie. In de nota zijn deze onderzoeken verwerkt.

1.6 De Adviesraad Sociaal Domein adviseert positief

De Adviesraad Sociaal Domein is in het kader van beginspraak betrokken bij de Startnotitie Inclusie en bij de uiteindelijke beleidsagenda. De Adviesraad Sociaal Domein heeft positief geadviseerd, met het

verzoek rekening te houden met de aanvullingen en opmerkingen uit het advies. Het advies en de reactie hierop vanuit het college zijn bijgevoegd bij de stukken.

2.1 Succesvol inclusiebeleid is afhankelijk van financiële middelen

Om het ambitieniveau van deze beleidsnota te waarborgen zijn extra middelen nodig (zie de paragraaf 'financiën, middelen en capaciteit'), zowel voor de uitvoering tijdens de jaren van de beleidsnota (2027-2030) als voor voorbereidingen in het jaar 2026. Hiervoor zal een aanmelding bij de voorjaarsnota 2026 worden ingediend. Het is aan de raad om financiële consequenties van de beleidsnota integraal af te wegen. Als deze aanmelding niet wordt goedgekeurd kan de beleidsnota niet tot uitvoer worden gebracht en zullen de ambities niet worden bereikt.

3.1 De beleidsagenda LHBTI en de Lokale Inclusie Agenda lopen af en zijn geborgd in de nieuwe Beleidsnota

Zowel de beleidsagenda LHBTI en de Lokale Inclusie Agenda lopen tot en met 2026. In de Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie en de corresponderende uitvoeringsagenda worden deze agenda's opgenomen, waardoor de inhoud is geborgd en we als gemeente voldoen aan de verplichting om een Lokale Inclusie Agenda op te stellen.

Kanttelingen

1.1 Bij het samenbrengen van meerdere bestaande uitvoeringsagenda's en initiatieven in één nota is er een risico dat deze niet voldoende is afgestemd op behoeften van specifieke doelgroepen

Waar we tot op heden werkten met uitvoeringsagenda's en initiatieven die veelal waren afgestemd op een specifieke doelgroep (zoals de [Uitvoeringsagenda Lokale Inclusie 2023-2026](#) en het [Beleidsplan LHBTI](#)) benadert deze beleidsnota inclusie in de brede zin. Dit is in overeenstemming met de aangenomen startnotitie en een bewuste keuze. Door één overkoepelende beleidsnota streven we naar meer samenhang. Om het genoemde risico te beperken is er binnen de programmalijnen, speerpunten en in de toekomstige uitvoeringsagenda aandacht voor de behoeften van specifieke doelgroepen.

1.2 Succesvol inclusiebeleid is deels afhankelijk van ambtelijke inzet vanuit verschillende domeinen en teams

Met de 'inclusie in en voor al het beleid' benadering is het inclusiebeleid onderdeel van de gehele gemeentelijke organisatie. Dat is positief, en tegelijkertijd ook kwetsbaar, omdat er een zekere mate van afhankelijkheid mee is gemoeid. Om die reden is bij de totstandkoming van de beleidsagenda geïnvesteerd in breed draagvlak binnen de verschillende domeinen. Ook is er een ambtelijke werkgroep Inclusie en Diversiteit opgericht die bijeenkomt om kansen, knelpunten en voortgang te bespreken.

Financiën, middelen & capaciteit

Voor de uitvoering van het inclusie en antidiscriminatiebeleid zijn financiële middelen nodig. Het uitgangspunt is dat dit beleid een plek krijgt binnen alle relevante gemeentelijke opgaven en beleidsterreinen. Bepaalde acties kunnen gedekt worden vanuit de lopende programma's. Dat geldt echter niet voor alle acties.

Bestaande middelen

Deze beleidsnota kan deels gedekt worden uit bestaande middelen. Voor de uitvoering van het beleidsplan LHBTI en de Lokale Inclusie Agenda zijn middelen opgenomen in de begroting ('budget inclusie' in tabel 1). Dit is inclusief de jaarlijkse viering 8 maart (30.000 euro) en de subsidie voor Gooi & Vecht Inclusief (30.800). De uitkering gemeentelijke antidiscriminatie voorziening is geormerkt geld voor de antidiscriminatie voorziening.

Tabel 1: Huidige begroting Diversiteit en Inclusie (inclusief geormerkte middelen)

	2027	2028	2029	2030
Inclusie, inclusief 8 maart (30k), subsidie	€108.00	€108.000	€108.000	€108.000
Gooi Inclusief (30k), formatie				
Gemeentelijke Antidiscriminatie Voorziening	€102.000	€102.000	€102.000	€102.000
TOTAAL	€210.000	€210.000	€210.000	€210.000

De personele formatie op het thema diversiteit en inclusie bestaat uit 12 uur per week.

Deze middelen zijn niet voldoende om beleidsnota inclusie en antidiscriminatie uit te kunnen voeren. Daarom zal er bij de voorjaarsnota een aanvraag worden gedaan voor een aanvullend budget van 100.000 euro ten behoeve van de uitbreiding van de formatie tot 1 fte (beleidsregisseur), en een herschikking van middelen binnen het programma Samenkracht en Burgerparticipatie. Hiermee zijn ook de kosten voor de klankbordgroep en expertgroep gedekt.

Bij de uitvoeringagenda zal dit budget verder worden verdeeld over de drie programmalijnen.

De beleidsregisseur zal onder andere belast worden met het opstellen en de coördinatie van de uitvoeringsagenda, het aanjagen van nieuwe initiatieven, de organisatie van 8 maart, de te ontwikkelen subsidieregeling, de ondersteuning van de klankbord- en expertgroep, netwerkontwikkeling, en monitoring en evaluatie van het inclusie en antidiscriminatiebeleid.

In 2026 zal de uitvoeringsagenda worden opgesteld, en zullen we al aan de slag met de klankbordgroep en expertgroep. Om dit te kunnen bekostigen zal er bij de voorjaarsnota een bedrag van €95.000 aan incidentele middelen worden aangevraagd.

Uitvoering en communicatie

Na raadsbesluit zetten we de volgende stappen:

In de tweede helft van 2026 volgt een uitvoeringsagenda die de speerpunten uitwerkt tot een concreet programma. Om deze agenda op te stellen zullen we opnieuw samenwerken met partners. Ook zal in 2026 al worden gestart met de klankbordgroep en de expertgroep en zal er voorbereidend werk worden gedaan om acties in 2027 direct in gang te kunnen zetten.

Om invulling te geven aan de aanpak 'inclusie in en voor al het beleid' en aan het leidende principe "niets over ons zonder ons" zullen we voor de nadere uitwerking en uitvoering nauw samenwerken met collega's, partners en inwoners. Dit doen we o.a. door:

- De ambtelijke werkgroep Diversiteit & Inclusie;
- De Klankbordgroep Diversiteit & Inclusie (bestaande uit een diverse groep inwoners);
- De Expertgroep Diversiteit & Inclusie (bestaande uit experts op het gebied van diversiteit en inclusie);
- Jaarlijkse bijeenkomsten met inwoners en partners.

We zullen het beleid monitoren en evalueren aan de hand van de Hilversum Monitor, het Doelen-Inspanningen Netwerk Sociaal Domein (DIN) en evaluatie van de verschillende acties. Inzichten zullen worden gebundeld in een tweejaarlijks rapport, dat ter kennisgeving gedeeld zal worden met de raad.

Deze beleidsnota is afgestemd op de situatie in de gemeente Hilversum. Na de fusie met gemeente Wijdemeren zal het beleid moeten worden geharmoniseerd.

Burgemeester en wethouders van Hilversum, 17 februari 2026

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n)

1. Beleidsnota Inclusie en Antidiscriminatie 2027-2030
2. Advies Adviesraad Sociaal Domein
3. Collegereactie op advies Adviesraad Sociaal Domein
4. Startnotitie Inclusie